

P E N T U O P A S

- CAVALIERPENNUN UUELLE OMISTAJALLE

1	UUTEEN KOTIIN	5
1.1	VAROTOIMENPITEITÄ	5
2	RUOKINTA	5
2.1	YLEISTÄ	5
2.2	RUOKINTA-AJAT	6
2.3	RUOKA-AINEITA	6
2.3.1	KUIVAMUONAT	6
2.3.2	VILJATUOTTEET	6
2.3.3	MAITOTUOTTEET, KANANMUNA	7
2.3.4	LIHATUOTTEET	7
2.3.5	KALA	7
2.3.6	KOTIRUOKA	7
2.4	RUOKAOHJEITA	8
2.4.1	PENNUN PERUSRUOKAVALIO	8
2.4.2	PENNUN JA AIKUISEN KOIRAN SEKARUOKA	8
2.5	JUOMAT	8
2.6	VITAMIINIT JA HIVENAINHEET	9
2.7	MUUTA PURTAVAA	9
3	PENNUN HOITO	10
3.1	YLEISTÄ	10
3.1.1	KYNNET	10
3.1.2	KORVAT	10
3.1.3	SILMÄT	10
3.1.4	HAMPAAT	10
3.1.5	TURKKI	11
4	PENNUN OPETTAMINEN	11
4.1	OMA PAIKKA	11
4.2	KUPIT	11
4.3	HIHNA JA PANTA	12
4.4	LELUT	12
4.5	PELISÄÄNNÖT	12
4.6	SISÄSIISTEYS	12
4.7	TOTTELEVAISUUS	13
5	TERVEYDENHOITO	13
5.1	ROKOTUKSET, YLEISTÄ	13
5.1.1	PENIKKATAUTI	14
5.1.2	PARVOVIRUS	14
5.1.3	RABIES	14
5.1.4	ROKOTUSOHJELMA	14
5.2	LOISHÄÄTÖ	16
5.2.1	SISÄLOISET	16
5.2.2	ULKOLOISET	16
5.3	KURKKUKRAMPPI	18
5.4	RIPULI	18
5.5	LÄÄKEKAAPPI	18

5.6	ENSIAPU	19
5.6.1	MYRKYTYKSET JA VIERASESINEET	19
5.6.2	HAAVAT	20
5.6.3	LÄMPÖHALVAUS	20
5.6.4	KÄÄRMEENPUREMA JA AMPIAISENPISTO	20
5.6.5	RIPULI JA OKSENTELU	21
5.6.6	TERVEYSTARKASTUKSET	21
6	PERINNÖLLISET SAIRAUDET	21
6.1	YLEISTÄ	21
6.1.1	PEVISA (Perinnöllisten Sairauksien ja Vikojen Vastustamisohjelma)	21
6.1.2	TERVEYSTAVOITTEET	21
7	TUNNISTUSMERKINTÄ	22
8	MUISTILISTA	23
9	LAINSÄÄDÄNTÖÄ	23
10	CAVALIER KINGCHARLESINSPANIELI	24
10.1	RODUN HISTORIAA	24
10.2	CAVALIER ROTUNA	24
10.3	ROTUMÄÄRITELMÄ	25
11	JÄRJESTÖTOIMINTA	26
11.1	SUOMEN CAVALIER KINGCHARLESINSPANIELIYHDISTYS	27
11.2	SUOMEN KENNELLIITTO	27
12	LOPUKSI	27

OMAN KOIRAN TIEDOT

(KIINNITÄ TÄHÄN CAVALIERISI PENTUKUVA)

NIMI:

VIRALLINEN NIMI: _____

SYNTYMÄAIKA: _____

REKISTERINUMERO: _____

SUKUPUOLI: _____

VÄRI: _____

SUKUTAULU:

1 UUTEEN KOTIIN

Koiran omistaminen tuo elämäänne paljon muutoksia ja velvoitteita. Koira tulee todennäköisesti olemaan perheenne jäsenenä noin kymmenen vuotta. Se tarvitsee joka ainoa päivä ulkoilulenkkinsä, ruokansa, huomiota osakseen.

Uuteen kotiin tulevalle pennulle kaikki on uutta, outoa ja vähän pelottavaakin. Se on erotettu turvallisesta laumastaan, emostaan ja sisaruksistaan. Todennäköisesti se on ensimmäistä kertaa elämässään matkustanut autolla outojen ihmisten seurassa ihan vieraaseen ympäristöön.

Pennulle on nyt oltava erikoisen ystävällinen, jotta se tuntisi olevansa turvassa uudessa laumassaan. Sen on saatava kaikessa rauhassa, ilman turhaa hössötystä ja vieraiden paljoutta, tutustua uuteen kotiinsa, haistella uudet hajut joka paikasta ja joka ihmisestä.

Pennulle pitää antaa omia leluja riepotelevaksi: räsynukke, vanha nahkarukkanen, käytetty sukka, tennispallo, puruluuta yms. Tietenkin sille pitää näyttää sen ruokapaikka, vesikuppi ja vedoton rauhallinen nukkumapaikka.

Kun pentu on tutustunut uuteen ympäristöönsä, se etsii seuraa ja turvaa uudesta perheestään. On turha yrittää saada sitä nukkumaan yksin esim. keittiössä. On parempi ottaa pentu oman sängyn viereen lattialle omalle pedilleen siten, että voi yöllä pennun herätessä vain pudottaa käteensä ja rapsuttaa sitä rauhoittavasti. Pennun sänkyyn voit laittaa esim. päälläsi olleen napittoman puseron. Se tuoksuu tutulle ja turvalliselle ja siihen on mukava käpertyä unille. Parasta puseroan ei kuitenkaan kannata uhrata.

Pennun täytyy saada nukkua rauhassa ja paljon, sitä ei saa mennä häiritsemään kesken unien.

Kun pentu on valveilla, sen kanssa on seurusteltava paljon. Pentu tarvitsee virikkeitä ja iloisia leikkejä kaikkien perheenjäsenten kanssa.

1.1 Varotoimenpiteitä

Valmista kotisi pennun tuloa varten. Muista, että kotiisi muuttaa loputtoman utelias, terävähampainen - ja kohtalaisen tolkuton otus. Pikkupentu haluaa haistaa ja maistaa kaikkea mahdollista mihin se vain suinkin yltää.

- Piilota sähköjohdot huonekalujen taa tai nosta ne pennun hampaiden ulottumattomiin. Johdot ovat luvattoman houkuttelevia ja tappavan vaarallisia leikkikaluja.

- Huomioi myrkylliset kasvit. Isojen huonekasvien heiluvat lehdet suorastaan kutsuvat leikkimään. Osa viherkasveista, esimerkiksi kirjovehka, ovat myrkyllisiä. Lista myrkyllisistä kasveista kohdassa 5.6.1.1.

- Pienet esineet piiloon. Kerää pois pienet, pennun kurkkuun mahdollisesti juuttuvat esineet kuten pyyhekumit, lasten legot, kynät, lankarullat. Huolehdi, että esimerkiksi kynäpurkit ovat tarpeeksi korkealla, pennun tavoittamattomissa. Älä myöskään anna pennun syödä kiviä, käpyjä tms., koska pentu helposti nielaisee ne ja seurauksena on pahimmassa tapauksessa suolitukos.

- Pöytäliinat pois isojen esineiden alta. Mikä onkaan sen houkuttelevampi kuin heiluva pöytäliinankulma, josta on mukava ottaa kiinni ja vetää.

2 RUOKINTA

2.1 Yleistä

Koiralla on hyvä olla melko säännölliset ruoka-ajat. Ellei ruoka maita, korjataan se talteen ja tarjotaan seuraavalla ruokintakerralla uudelleen. Ruokaa ei saa olla tarjolla jatkuvasti. Jos pennulla on mahdollisuus käydä näykkimässä kupilla silloin kun huvittaa, sille ei koskaan tule kunnolla nälkä ja se voi alkaa syödä huonosti ja tulee valikoivaksi. Anna pennulle noin 15 min. aikaa syödä ja ota kuppi pois. Jos pentu kieltäytyy syömästä, koveta sydämesi äläkä ryhdy tarjoamaan sille herkkupaloja. Pennut ovat fiksuja - hyvin nopeasti ne keksivät, että jos tämän ruoan jättää syömättä, seuraava ruoka on puolet parempaa.

Koiranpennun ruokinta ei ole mitään salatiedettä kunhan painaa mieleen muutaman perusasian:

- Tarjoa aina ruoka lämpimänä. Pikkupennulle voi hyvin sekoittaa koko päivän ruoka-annoksen kerralla ja säilyttää sen jääkaapissa, mutta pennulle tarjottaessa sen tulee olla vähintään huoneen- tai kädenlämpöistä.
- Pentu tarvitsee samanlaisen aterian joka ruokintakerralla. Joka aterian tulee olla täysipainoinen. Pennulle ei riitä ”aamupalapuuro” ja ”iltatee leivällä”. Pentu reagoi kaikkeen vatsallaan ja jos ruoan koostumus vaihtelee suuresti, vatsaongelmat ovat varmasti riesananne.
- Oikean ruoka-annoksen suuruuden oppii pian arvioimaan. Anna pennun syödä niin paljon kuin se haluaa. Kun kuppiin jää hieman tähteeksi, tiedät, että pentusi on syönyt tarpeekseen. Ensimmäisen puolen elinvuotensa aikana koirasi saavuttaa miltei täysikasvuisen koiran mitat. On todella tärkeää, että pennullasi on käytössään tarpeeksi rakennusainetta kasvaakseen hyvinvoivaksi, terveeksi koiraksi. Muista myös, että pullamössöllä ei lihaksia kasvateta. Ruoki pentusi kunnollisilla, koirille tarkoitetuilla ruoilla.

Kun cavalier ruokailee tai pureksii luita ja leluja, on sen päässä hyvä pitää ’huppua’ (esim. paksun sukkahousun varresta leikattu pätkä), jolla suojataan korvakarvoja likaantumiselta ja katkeilemiselta. Huppua ei kuitenkaan saa jättää pennun päähän sen ollessa yksin.

2.2 Ruokinta-ajat

7-12 -viikkoinen pentu syö 3-4 kertaa päivässä, 12-viikosta puoleen vuoteen kolmesti päivässä, puolivuotiaasta kymmenkuiseksi kaksi kertaa päivässä ja siitä eteenpäin joko kerran tai kaksi päivässä, ihan kuinka perheellenne parhaiten sopii.

Siis muista:

- säännölliset ruoka-ajat
- täysipainoiset ateriat
- ei lisävitamiineja
(mikäli käytetään valmisruokia)
- ei ruoka-aine kokeiluja alle nelikuiselle
- raikasta vettä aina saatavilla.

Pennun ruoka-annosten tulee olla joka aterialla samankokoisia. Aikuisen koiran aamuannos on noin 1/3 koko päivän ruoka-annoksesta, loput illalla.

2.3 Ruoka-aineita

2.3.1 Kuivamuonat

Syötä alle 12-viikkoiselle pennulle sitä kuivamuonaa, jota olet saanut kasvattajalta mukaasi. Jos jostain syystä haluat vaihtaa ruokamerkkiä, tee se asteittain uutta muonaa lisäämällä samalla kun vähennät entistä ruokaa. Jos pennun vatsa löystyy, lopeta uuden ruoan tarjoaminen.

Koirien kuivamuonat ovat ns. täysravintoja, joissa on kaikki koiran tarvitsemat ravinto- ja hivenaineet sekä vitamiinit. Kuivamuonaa olisi hyvä pitää osana koiran ruokaa läpi sen eliniän. Koirien kuivamuonia on markkinoilla kymmeniä ja taas kymmeniä. Kokeilemalla (sitten aikuisempana) löydät koirallesi sopivimman ruokamerkin. Ruokinnan perusteiden ollessa kohdallaan koirasi pysyy kunnossa ilman poppaskonsteja ja lukemattomia vitamiinipurkkeja.

2.3.2 Viljatuotteet

Pennulle soveltuvia ovat:

- Puurot, vellit, keitetty makaroni, corn flakes, leivät, keitetty riisi, murot, viljamyltit.

Viljatuotteista ainoastaan hapanleipä (ja määmi!) ovat soveltumattomia koiranpennun ruokalistalle. Aikuiselle koiralle voi hyvin syöttää ruisleipää, joka on terveellisempää kuin vaalea vehnäleipä. Kuivattu ruisleipä on erinomainen jälkiruoka, joka auttaa pitämään hampaat kunnossa.

2.3.3 Maitotuotteet, kananmuna

Soveltuvia ovat:

- Hapanmaitotuotteet: piimä, viili ja maustamaton jogurtti. Hapanmaitotuotteista kannattaa valita HYLÄ-valmiste, ne ovat vatsaystävällisempiä kuin tavalliset tuotteet
- Juustot: tavalliset miedot juustot, raejuusto. Muista myös, että juusto kovettaa vatsaa ja on turhan suolaista koiralle, joten kohtuus kaikessa.
- Kananmunan keltuainen. Raaka valkuainen ei sula pennun vatsassa.
- Keittämätön maito voi aiheuttaa pennulle pahan ripulin. Jos jostain syystä joudut tarjoamaan pennulle maitoa, se on keitettävä tai juoksetettava sitruunalla 37 asteessa.

2.3.4 Lihatuotteet

Soveltuvia ovat:

- Jauheliha, (sisäelimet), koirien tuorepakasteet, tölkkiruokat, (koiranmakkarat) ja einokset.

Yli 12-viikkoiselle pennulle voi alkaa varovasti tarjoamaan jauhelihan sijasta jotain yllämainituista. Muista, että uuteen tuotteeseen totuttaminen on tehtävä vähitellen.

Sisäelimet, varsinkin maksa, ovat voimakasta lihaa, jotka tulisi tarjota koiralle huolellisesti kypsytettyinä hyvin vähän kerrallaan.

2.3.5 Kala

Osa koirista ei kestä ruokinnassa kalaa lainkaan, mutta koiran ruokakuppiin sopivia kalatuotteita ovat esim. seit, kalasäilykkeet, keitetyt, huolellisesti soseutetut silakat ja kaikki kotimaiset kalat huolellisesti kypsytettyinä. Silakan sisältämän fosforin takia tulee varmistaa riittävän kalkin saanti, jotta luusto kehittyisi normaalisti.

Älä tarjoa koirallesi raakaa kalaa, sillä varsinkin särkikalaja syötettäessä koirasi voi saada lapamadon.

2.3.6 Kotiruoka

Muista, että koirasi ei ole mikään kokoperheen jätesanko! Pikkupentu tarvitsee kasvaessaan tasapainoisen, ravitsevan ruokavalion. Tavallinen ihmisten kotiruoka ei tarjoa tarpeeksi rakennusainetta pennun kehittymiseen. Aikuisen koiran ruokinnassa voi hyvinkin käyttää osana kotiruokaa - kunhan ruokinnan perustan muodostaa kunnollinen, koirille tarkoitettu kuivamuona. Antaahan kotiruoka mukavan makulisan koirankin ruokakuppiin. Käytä kuitenkin maalaisjärkeä, vältä maustettuja ja suolaisia ruokia. Chili con carne tai määmi voi aiheuttaa melkoisen maanjäristyksen koiran ruoansulatuksessa. Kotiruokaa saa olla enintään 1/3 päivän annoksesta, jotta vitamiinit ja hivenaineet riittävät.

2.4 Ruokaohjeita

2.4.1 Pennun perusruokavalio

Hyvälaatuinen kuivamuona käy siis pelkästään, mutta jos haluat kuitenkin antaa muuta...

7-12 viikkoisen pennun perusruoka voisi olla esim. seuraavanlainen:

- 1 dl pehmeäksi liotettua kuivamuonaa
- 1 dl kypsää makaroonia/riisiä
- ½ dl raakaa jauhelihaa
- ½ dl keitettyä, soseutettua porkkanaa
- (1 dl HYLA-piimää tai ½ dl kermaviiliä + ½ dl vettä). Maitotuotteiden antamista samaan aikaan lihan kanssa ei suositella, koska maito 'syö' lihasta raudan ja tästä syystä suuri osa luovutusikäisistä pennuista kärsii raudanpuutteesta.

Kaikki ainekset sekoitetaan yhteen ja lämmitetään kädenlämpöiseksi. Ruoka-ohjeen määrät ovat viitteelliset, eli jos pentusi syö kuppinsa tyhjäksi, tee seuraavaksi kerraksi suurempi annos kuitenkin niin, että ruoka-aineet ovat samassa suhteessa.

Kerran viikossa pennun ruokaan voi sekoittaa yhden raa'an kananmunan keltuaisen koko päivän ruoka-annokseen. Älä laita munaa yhteen ruoka-annokseen. Kananmuna voi aiheuttaa allergisen reaktion.

12-viikkoisesta lähtien ruokaa voi alkaa varovasti muuttamaan. Kuivamuonan osuutta lisätään hiljalleen eikä sitä tarvitse liottaa aivan pehmeäksi. Maitotuotteiden osuutta vastaavasti vähennetään. Vanhemmat pennut tykkäävät siitä, että niiden ruoassa on jotain pureskeltavaa, joten osan kuivamuonasta voi hyvin sekoittaa kuivana ruoan joukkoon.

Älä käytä lisävitamiineja! Kun pennun ruokinta on kohdallaan, on tarpeetonta ja pennun kehityksen kannalta suorastaan vaarallista syöttää sille ylimääräisiä vitamiineja.

2.4.2 Pennun ja aikuisen koiran sekaruoka

2/4 Kuivamuonaa

1/4 Lihaa (jauhettua tai paloitettua naudan lihaa). Raaka liha sulaa parhaiten koiran vatsassa.

- Kalaa kypsennettynä (kasvuaikana korkeintaan kerran viikossa, varottava ruotoja).

- Maksa on hyväksi silloin tällöin. Vatsa saattaa mennä kuitenkin aivan sekaisin suuria määriä käytettäessä, joten korvaa vain osa lihasta korkeintaan kerran viikossa maksalla. Sydäntä ja munuaista ei pidä myöskään antaa usein ja keuhkon ravintoarvo on varsin pieni. Kananliha on hyvä vaihtoehto.

1/4 Viljatuotteita esim. (ohraa), tattaria, luonnon riisiä, tummaa leipää, tummaa makaronia, puuroja. Kokonaista ohraa ja tattaria käytettäessä on suurimot paras liottaa yön yli ennen keittämistä.

Edellä mainitut liha ja riisi voidaan korvata joko kokonaan tai osittain normaalilla kotiruualla (keitot, laatikot, muhennokset jne. Peruna aina muhennettuna). Lisäksi on hyvä lisätä ruokaan keitettyä porkkanaa, raejuustoa ja teelusikallinen kasvisöljyä (pitää vatsan toiminnan tasapainossa).

Koiran ruoka ei saa olla voimakkaasti maustettua. Suolaa tulisi käyttää hyvin niukasti. Liian proteiinipitoinen ruoka voi aiheuttaa munuaisongelmia.

2.5 Juomat

Raikas vesi on koiran janojuoma. Sitä tulee olla aina saatavilla. Maito on koiralle tarpeetonta ja usein myös vatsalle sopimatonta. Piimä on terveellistä ja vatsan toiminnalle hyödyllistä.

3 PENNUN HOITO

3.1 Yleistä

Varsinkin yksin jäädessään pentu keksii jos jonkinlaista tekemistä. Siksi onkin syytä laittaa kaikki rikkoontuva tavara pois koiran ulottuvilta, jotta välttyttäisiin ikäviltä yllätyksiltä ja mieliharmeilta. Erityisesti on syytä varoa kaikkea pennulle vaarallista, kuten sähköjohtoja ja esineitä, joista pentu saa irti teräviä palasia. Ne voivat rikkoa tai tukkia suoliston. Parafiiniöljy on paras ensiapu, jos epäillään tukosta suolistossa. Parafiiniöljyä tulisikin kotiapteekissa aina olla. Se ei imeydy suolistoon, vaan tulee ulos peräaukosta ja liukastuttaa samalla suolen seinämän.

3.1.1 Kynnet

Koira on totutettava heti pienestä pitäen kynsien leikkuuseen. Tarkasta kynnet parin viikon välein ja leikkaa tarvittaessa. Koirat kuluttavat eri tavalla kynsiään. Pennun kynnet eivät juuri kulu, joten leikkausta tarvitaan useammin. Aikuisen koiran kynsien kulutus riippuu esimerkiksi siitä, millaisessa maastossa se ulkoilee. Asfaltilla kynnet kuluvat, metsässä ulkoillessa ei. Talvella kynnet kuluvat vähemmän kuin kesällä.

Kun leikkaat kynsiä, ota tukeva ote koirasta ja tee työsi rauhallisesti ja määrätietoisesti loppuun. Jos koira rimpuilee vastaan, ei pidä antaa periksi. Hyvät kynsisakset tekevät toimenpiteestä sekä koiralle että omistajalle miellyttävämmän.

Kynnestä katkaistaan vain kärki. Varo vahingoittamasta kynnen sisällä olevaa verisuonta ja hermoa. Älä luota kynsileikkureiden mittamerkkeihin. Jos leikkaat liikaa ja vahingoitat hermoa, koiraan sattuu ja kynnestä vuotaa verta. Jos vuoto on runsasta, sen voi tyrehdyttää haavapulverilla.

3.1.2 Korvat

Cavalierin korvat eivät ole yleensä ongelmalliset. Korvakäytävä on suhteellisen avoin ja puhdistuu itsestään. Korvaa ei pidä turhanpäiten rassata. Tarkasta korvat kuitenkin silloin tällöin ja jos korva näyttää töhnäiseltä, sen voi varovasti puhdistaa kostealla sormen ympärille kierretyllä pumpulilla. Syväälle korvakäytävään ei saa mennä. Sormella pääsee juuri niin syväälle kuin on tarpeen. Puhdistuksessa tulee keskittyä vain korvakäytävän uloimpiin osiin. Älä käytä koskaan pumpulipuikkoa. Jos eritettä tulee ja se haisee pahalta, on syytä kääntyä eläinlääkäriin puoleen.

3.1.3 Silmät

Joillakin cavaliereilla esiintyy silmävuotoa. Jos vuoto on kirkasta ja hajutonta riittää, että silmänaluset pyyhitään veteen kostutetulla pumpulilla. Silmiä ei pidä koskaan lähteä itse lääkitsemään. Haiseva vuoto saattaa viitata tulehdukseen ja silloin on hyvä kääntyä eläinlääkäriin puoleen.

3.1.4 Hampaat

Hampaat alkavat vaihtua noin neljän kuukauden iässä. Suu on tällöin kipeä ja koiralla saattaa olla huono ruokahalu. Yleensä hampaat vaihtuvat ongelmitta ja yllättäen vain huomataan, että uudet hampaat ovat ilmestyneet. Tarkkaile pennun hampaiden vaihtumista. Yleensä maitohampaat lähtevät ilman ulkopuolista apua, mutta jos vanhat kulmahampaat (maitohampaat) ovat vielä tiukasti kiinni ja uudet jo hyvää vauhtia tulossa, voit edistää maitohampaiden irtoamista liikuttelemalla niitä päivittäin.

Hampaiden vaihtumisen aikaan pentu voi järsiä kaikkea mahdollista. Pidä siis varalla ehtymätöntä varastoa puruluuta, niin huonekalut säästyvät. Puruluiden pureskelu auttaa myös hampaiden vaihtumiseen. Välttäkää ”sukanvetokilpailuja”! Varsinkin hampaiden vaihtumisen aikoihin hampaat helposti vääntyvät väärään asentoon.

Tarkkaile myös täysikasvuisen koiran hampaita. Hampaiden puhdistamiseen voi käyttää joko hammasharjaa tai karkeaa esim. pellavakangasta. Jos hammaskiveä on ehtinyt muodostua, voit poistaa sen itse esim. teelusikan kärjellä. Runsas hammaskivi ja ientulehdus on aina eläinlääkäriin käynnin paikka. Hoitamattomat hampaat voivat johtaa sydänongelmiin! Totuta pentusi jo pienestä pitäen hampaiden puhdistukseen ja tee toimenpiteestä säännöllinen.

3.1.5 Turkki

Cavalierin turkin voi pestä niin usein kuin on tarpeen (esim. 6-8 viikon välein) ja aina ennen näyttelyä laimennetulla, hyvällä koirashampoolla. Koira on aina huuhdeltava huolellisesti. Jos shampoo on tarpeeksi laadukasta, hoitoaineen käyttö ei ole välttämätöntä. Hyvälaatuinen turkkiin jätettävä hoitoaine voi joskus olla tarpeen. Pestessä on varottava ettei korviin mene vettä. Turkki kuivataan pyyhkeillä mahdollisimman kuivaksi. Varmuuden vuoksi kuivaa korvat pumpulitukolla imeyttämällä siihen mahdollisesti korvaan joutunut vesi. Sen jälkeen annetaan koiran juosta itsensä lämpimäksi ja föönataan puolikuiva turkki harjan ja kuivaajan kanssa kuivaksi. Varo polttamasta kuivaajalla koiran ihoa.

Cavalieri ei ole trimmattava rotu, mutta turkkia voi joutua jonkin verran siistimään. Esim. tassukarvoja on hyvä siistiä tarpeen mukaan. Polkuanturoiden välistä on karva poistettava kuukausittain.

Harjaa tai kampaa turkkia säännöllisesti. Käytä karstaa ja metallikampaa. Takkuherkät kohdat ovat kainalot, nivuset ja korvantaukset. Karstaa ensin turkki läpi pohjia myöten ja viimeistelee kammalla. Jos cavalierin turkin kampaa kerran tai kaksi viikossa, takut eivät ole riesana.

4 PENNUN OPETTAMINEN

Kaikessa pennun opetuksessa on oikeudenmukaisuus, kärsivällisyys ja johdonmukaisuus tärkeää. Mikä on kiellettyä on aina kiellettyä. Mikä taas on sallittua, on aina sallittua.

Opetuksessa on tärkeää, että koko perhe käyttää samoja käskysanoja ja samoja opetusperiaatteita. Näin koira ymmärtää helpommin. Tärkeää on opettaa pennulle sana EI. Jos pentu ei tottele, sitä voi 'puhutella'. Pennun pää otetaan käsien väliin, katsotaan sitä tiukasti silmiin ja puhutellaan toruvalla äänellä. Lyhyen 'puhuttelun' on tapahduttava yhtä aikaa tai mieluiten juuri kun koira on ryhtymässä pahantekoon (lyhyt, terävä EI!). Pahanteon jälkeen, 10 sekuntia myöhemmin, on jo myöhäistä. Koira ei enää yhdistä rankaisua/kieltoa tekoonsa. Rankaisun jälkeen seuraa AINA kiitos. Lyöminen ja hakkaaminen on ehdottomasti kiellettyä. Cavalierille riittää yleensä pelkkä tiukka kieltö.

Tärkeää opettamisessa on se, että isännän ja emännän tahto on laki. Koiralle ei saa antaa periksi, vaikka sillä kyllä on keinonsa yrittää päästä epämiellyttävistä tilanteista. Ole kärsivällinen ja lempeä, mutta luja ja määrätietoinen ja vie oma tahtosi läpi.

Kun kuljet koiran kanssa yleisillä paikoilla, pidä mukanasi pusseja, joilla voit kätevästi korjata koirasi ulosteet sopimattomista paikoista. Uroksen kanssa on muistettava, että jalkaa ei saa nostaa mihin tahansa, ei esim. talojen nurkkiin, lasten leikkipaikkoihin jne.

4.1 Oma paikka

Koira tarvitsee oman rauhallisen makuupaikan. Häiriintymätön uni on ehdottoman tärkeää kasvavan pennun ruumiilliselle ja henkiselle kehitykselle. Pennun ja myös aikuisen koiran on saatava nukkua rauhassa!

Pikkupennulle ei kannata ostaa mitään hienoa pajukoria ensi alkuun. Se ei taatusti osaa arvostaa hienoa koriaan vaan teroittaa siihen naskalinterävät hampaansa ja saa siitä irti vaarallisen teräviä tikkuja. Varaa siis tukeva pahvilaatikko, johon leikkaat aukon kulkemista varten ja pehmusteeksi vaikka paksu pyyhe, teddykarva tai muu tukeva, lämmin kangas. Superlonpatja on vaarallinen, koska pentu voi sitä repiessään niellä silppua ja saada jopa suolitukoksen. Koirien rouhepedit taas ovat nopeasti sisuksiaan vailla.

4.2 Kupit

Ruoka- ja vesikuppeiksi ehdottomasti parhaat ovat tukevut teräskupit. Muovikuppien kohtalo on aika usein muuttua nykytaiteeksi. Pentukäyttöön toki kelpaa jokin kotoa löytyvä sopiva astia.

Vesikuppi on pestävä päivittäin ja ruokakuppi joka aterian jälkeen.

4.3 Hihna ja panta

Pikkupentu kasvaa huimaa vauhtia. On ehkä tuhlausta hankkia nahkaiset pannat ja hihnat heti aluksi. Erittäin näppärä pentuhihna on nailoninen, leveä näyttelyhihna, jossa on panta ja remmi samassa. Pantaosa on portaattomasti säädettävissä ja se on helppo pujottaa pennun kaulaan.

Älä osta pennulle rullatalutinta ns. flexiä! Opeta pikkupentusi kulkemaan tavallisessa hihnassa, jolloin voit kontrolloida sen kulkemista ulkona. Vauhdikas pentu rullataluttimessa on itselleen vaarallinen, koska se ei ymmärrä varoa autoja sen enempää kuin polkupyöriäkään. Opeta pennullesi ensin käyttäytymisen perusasiat ennen rullataluttimen hankkimista. Joskus flexien mekanismi on pettänyt kohtalokkain seurauksin.

Valjaat eivät myöskään ole kasvavalle pennulle hyvä vaihtoehto. Sen sijaan aikuiselle koiralle nykyvaljaat soveltuvat, koska ne ovat jo kehittyneet niin, että veto kohdistuu lapoihin eikä rintakehään.

Kaulapantaa ei saa jättää pennun kaulaan sen ollessa yksin.

4.4 Lelut

Varaa pennullesi jo valmiiksi muutama tukeva vinkulelu ja puruluu. Leluja ostaessasi katso, ettei niissä ole helposti irtipurtavia osia. Huomioi, että lelut ovat tarpeeksi isoja! Puruluuta on hyvin erilaisia. Pennulle kaikkein parhaiten soveltuu ns. solmuluut tai nahkarullat. Puristeluista irtoaa helposti palasia. Valvo pennun leikkiä.

Kun pentu joutuu jäämään yksin kotiin, kannattaa sille jättää erilaisia, turvallisia leluja, joihin se voi purkaa energiaansa ja ikäväänsä. Sopivia ja mukavia revittäviä ovat esim. wc- ja talouspaperirullien sisukset ja tyhjät pienet pahvilaatikot (esim. tyhjät kahvipaketit).

4.5 Pelisäännöt

Pennun tullessa taloon koko perheen tulisi sopia, miten uuden tulokkaan kanssa toimitaan. Pennun henkisen kehityksen kannalta on erittäin tärkeää, että sen kanssa toimitaan johdonmukaisesti. Mikä on sallittua, on myös sallittua ja mikä on kiellettyä, on myös kiellettyä joka päivä ja jokaisen perheenjäsenen seurassa. Jos esimerkiksi on sovittu, että pentu ei saa tulla sohvalle, kukaan ei saa ottaa sitä sohvalle viereensä. Pennun on mahdotonta tietää, mikä on luvallista ja mikä ei, jos ihmiset toimivat epä johdonmukaisesti.

Samoin on sovittava, miten ihmiset käyttäytyvät koiraan nähden. Kun pentu nukkuu tai syö, sen on annettava nukkua tai syödä rauhassa. Kukaan ei pidä siitä, että herätetään kesken makeimpien unien tai että joku ronkkii ruokalautasellasi! Pikkupentun tarvitsee paljon unta ja se makailee vain silloin kun se on väsynyt. Malttakaa siis odottaa se hetki kun se nukkuu, leikin aika on myöhemmin.

Saako koira nukkua sängyssä, maata sohvalla ja kerjätä pöydästä? Se, mitä teidän koiranne saa teillä kotona tehdä, on teidän perheen asia. Pääasia on se, että viihdytte koiranne kanssa saman katon alla ja että teillä on mukavaa yhdessä. Mieti mitä vapauksia koirallesi sallit.

4.6 Sisäsiisteys

Pikkupennun sisäsiistiksi opettaminen ei ole temppu eikä mikään kunhan ei odota tuloksia yhdessä päivässä. Seitsenviikkoisen pennun ei voi odottaa olevan sisäsiisti. Vasta noin puolenvuoden ikäisen pennun voi olettaa olevan takuuvarmasti ”kuiva”. Kasvattajan luona pennuilla on lattialla paperit, joiden päälle ne saavat tehdä tarpeensa. Papereita kannattaa käyttää myös uudessa kodissa - ja kerätä kaikki suuret, hankalasti pestävät matot pois latioilta. Kaikkein paras on aloittaa pennun opettaminen heti kun se saapuu uuteen kotiin.

Tee näin: ota yhdestä huoneesta matot pois ja varaa sanomalehtiä. Kun tulette pennun kanssa kotiin, odota niin kauan, että se lirauttaa lattialle. Älä toru! Imeytä pissi sanomalehteen ja vie lehti sellaiseen paikkaan, jonne sillä on jatkossa vapaa pääsy. Kun pentu seuraavan kerran etsii hätäpaikkaa, (pyörii ympäri ja haistelee lattiaa) vie se jo kertaalleen hajumerkatun sanomalehden päälle. Suurella todennäköisyydellä se seuraavan hädän yllättäessä osaa etsiä paperia, jolle merkki on jätetty.

Takuuvarmasti pennulla on hätä heti, kun se herää ja melko pian syömisen jälkeen. Ota pentu kainaloon ja vie ulos ja odota kunnes tarpeet on suoritettu. Muista kehua! Muista myös, että pikkupentua ei missään tapauksessa saa rangaista lattialle pissimisestä. Pienen pennun on fyysisesti mahdotonta olla pissaamatta useita tunteja.

Jos suinkin mahdollista, hätäpaperit olisi hyvä sijoittaa ulko-oven läheisyyteen. Aina kun pentu suunnistaa paperien suuntaan, vie se ulos, odota, että tarpeet tulee tehtyä ja kehu. Näin pentu oppii tavallaan vahingossa ”pyytämään” ulos!

Kärsivällisyyttä, pitkää pinnaa ja aktiivisuutta - kyllä se siitä!

4.7 Tottelevaisuus

Ihan ensiksi olisi tehtävä selvä ero opettamisen ja kouluttamisen välille: OPETTAMISTA on koiran sisäsiisteyden, yksin olemisen, kieltosanan, hihnassa kulkemisen ja kotona käyttäytymisen opettelu. KOULUTUSTA taas käskyjen noudattamisen opettaminen.

Pieni, alle puolivuotias pentu ei pysty omaksumaan käskyjä. Toki luoksetulemista, pallonhakua yms. voi pennulle opettaa, mutta kaiken opettelun on tapahduttava leikin varjolla, oikein tehdyt asiat palkiten. Epäonnistumisista ei pidä rangaista, vaan yrittää uudestaan ja kehua kun annettu tehtävä onnistuu.

Hihnassa kulkemista on hyvä alkaa opetella jo ensimmäisistä päivistä lähtien. Pikkupentuei ole tottunut siihen, että jokin rajoittaa sen liikkumista ja yrittää aluksi kaikin keinoin päästä hihnasta eroon. Harjoitelkaa siis ensin turvallisessa ympäristössä siten, että laitate pennulle kaulaan pannan ja hihnan ja annatte pennun vetää sitä perässään. Hetken kuluttua ottakaa hihna käteensä ja seurailekaa pennun perässä hihna löysällä. Jos pentu saa ’hepulin’ ja alkaa rimpuilemaan hihnaa vastaan, menkää kyykkyyhin ja kutsukaa pentua luokseen. Pian pentu huomaa, että on huomattavasti mukavampaa kulkea oman ihmisen lähellä kuin kiskoa hänestä pois päin. Käytä pennun opettamisessa ja liikuttaessa julkisilla paikoilla tavallista hihnaa (ei rullataluttimia).

Jos puhtia riittää, näppärä keino koulutuksen aloittamiseksi on osallistua paikallisen koirakerhon tottelevaisuuskoulutukseen. Yleensä koulutukset ovat arki-iltaisina ja paikalla on yksi tai useampi ohjaaja. Muista kuitenkin, että sinulla on esimerkiksi palveluskoiriin verrattuna pehmeä ja nöyrä koira. Vältä koulutuksessa liiallista tiukkuutta. Toteaminen on usein tehokkaampi kuin komentelu - ’tuota et tee !!’ - äänensävy muuttuu silloin automaattisesti. Kommentaa toki voi - ja joskus pitääkin - mutta järki mukana!

Perustottelevaisuuskoulutuksen jälkeen voi hyvinkin alkaa harrastaa esimerkiksi TOKOA (tottelevaisuus) tai AGILITYÄ (esterataa).

5 TERVEYDENHOITO

5.1 Rokotukset, yleistä

Rokottamisen tarkoituksena on suojata koira tartuntatauteja vastaan. Jotta koiran puolustusjärjestelmä pystyisi reagoimaan rokottamiseen parhaalla mahdollisella tavalla, koiran tulisi olla terve ja matolääkitty.

Pennulla on emon suoja-aineet 12-viikkoiseksi asti. Sen jälkeen pentu tarvitsee suojakseen rokotukset.

Ensimmäiseksi pentu rokotetaan penikkatautia, tarttuvaa maksatulehdusta ja parvovirus-ripulia vastaan.

Uusintarokotukset annetaan 16 viikon iässä. Silloin annetaan ensimmäisten rokotuksien uusintojen lisäksi usein myös rabies- eli raivotautirokote. Nykysuosituksen mukaan penikkatauti- ja rabiesrikkotetta ei tulisi antaa samalla kertaa.

Kolmas rokotus annetaan noin vuoden ikäisenä. Rokotusohjeet voivat joskus muuttua tautitilanteesta johtuen. Noudata eläinlääkärisi ohjeita.

Näyttelyssä käyvälle koiralle voimassa olevat rokotukset ovat pakolliset, mutta jokainen lemmikistään välittävä, vastuuntuntoinen koiranomistaja huolehtii koiransa rokotuksista. Tällä hetkellä parvovirusrokote on voimassa vuoden, penikkatauti- ja rabiesrokote kaksi vuotta.

Eläinlääkärit käyttävät yhdistelmärokotteita. Yleensä samalla kertaa annetaan penikkatauti-, tarttuva maksatulehdus- ja parvovirusrokote. Ns. nelosrokote torjuu myös kennelystykit. Kennelystykiä on monta varianttia ja rokote 'puree' vain joihinkin.

5.1.1 Penikkatauti

Penikkatautiin epäillään kuolleen talven 1994-1995 epidemian aikana yli kaksi tuhatta koiraa. Varmasti diagnosoituja penikkatautitartuntoja oli yli tuhat.

Nimestään huolimatta penikkatauti tarttuu myös aikuisiin koiriin. Ensimmäiset oireet taudista ovat ns. yleisoireita, silmä- ja sierainvuotoa, oksentelua sekä ripulointia. Myöhemmin tauti etenee keskushermostoon ja aiheuttaa tasapainohäiriöitä, kaatumataudin tyyppisiä oireita, halvauksia ja lopulta kuoleman. Varmaa parannuskeinoa tautiin ei ole, ainoastaan oireidenmukainen ja niitä lievittävä hoito.

Koira on rokotettava penikkatautia ja tarttuvaa maksatulehdusta vastaan. Ensimmäinen rokotus annetaan 12 viikon iässä. Vahvisterokotus n. kuukauden kuluttua ensimmäisestä rokotuksesta eli n. 4 kk:n iässä. Seuraava rokotuskerta on vuoden vanhana ja tämän jälkeen kahden vuoden välein. Ennen ensimmäistä rokotusta ja kaksi viikkoa sen jälkeen on syytä olla pennun kanssa varovainen, koska suoja penikkatautia vastaan ei ole vielä hyvä. Tähän vaikuttaa emän viimeisin rokotusajankohta. Tiedustele kasvattajalta, milloin emä on rokotettu ja mitä vastaan. Jos emän rokotus ei ole vuotta vanhempi, pennulla on varsin hyvä suoja 12 viikon ikään asti.

5.1.2 Parvovirus

Parvovirus (virusripuli) aiheuttaa voimakkaan, verisen ripulin ja on varsinkin pennuille hengenvaarallinen. Lääkitystä ei ole, ainoastaan oireiden mukainen hoito. Virusripuli on ankara sairaus, jossa koira usein menehtyy nestevajaukseen. Pennut ja vanhat koirat ovat riskiryhmiä.

Koira on hyvä rokottaa parvovirusta vastaan. Ensimmäinen rokotus suoritetaan 9-11 viikon iässä, toinen 2-4 viikon kuluttua ensimmäisestä ja sen jälkeen tehoste vuoden välein.. Rokotteella ei voida täysin estää sairautta, mutta rokotetun koiran ennuste on parempi.

5.1.3 Rabies

Rabies (eli raivotauti tai vesikauhu) on samaten kuolemaan johtava, parantumaton tauti. Rabiasta ei maassamme ole tavattu useaan vuoteen, mutta...

Koira on rokotettava rabiasta eli vesikauhua vastaan. Ensimmäinen rokotus annetaan n. 4 kk:n iässä, seuraava vuoden vanhana ja tämän jälkeen kahden vuoden välein.

5.1.4 Rokotusohjelma

Koiran rokotussuositus (EELA = Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos):

Rokota vain terveitä ja matolääkittyjä koiria. Nartut suositellaan rokotettaviksi ennen astutusta. Eri rokotteita ei suositella annettaviksi samanaikaisesti. Elävien rokotteiden antoväliksi suositellaan neljää viikkoa. Rokotusten välin on oltava vähintään kaksi viikkoa.

(A Lisääntyneestä tartuntavaarasta johtuen pennut voidaan rokottaa alle kolmen kuukauden iässä, jo kuuden viikon iästä alkaen. Tällöin rokotusohjelmaa jatketaan suosituksen mukaisesti kolmen kuukauden iästä eteenpäin.

(B Luolametsästyksessä käytettävät koirat rokotetaan MMMELO:n määräyksestä vuoden välein rabiasta vastaan. Muut metsästyskoirat ja viranomaisten palveluskoirat rokotetaan joka toinen vuosi raivotautia vastaan.

HUOM! Koiranäyttelyn järjestäjien rokotusvaatimukset voivat poiketa tässä esitetyistä suosituksista.

Yhdistelmärokotteet

Penikkatauti, tarttuva maksatulehdus ja parvo
- NOBIVAC DHP

Penikkatauti, tarttuva maksatulehdus, parvo ja parainfluenssa
- DURAMUNE 4
- NOBIVAC DHPPI

Parvo
- NOBIVAC PARVO

Rabies
- MADIVAK
- NOBIVAC RABIES VET
- RABDOMUN
- RABISIN

Leptospiroosi
- DOHYVAC L
- LEPTODOG
- NOBIVAC LEPTO

Parainfluenssa
- NOBIVAC PI

Koirat voidaan rokottaa joko penikkatauti - tarttuva maksatulehdus - parvo tai penikkatauti - tarttuva maksatulehdus - parvo - parainfluenssa -yhdistelmärokotteilla. Parainfluenssaviruksia sisältävää yhdistelmärokotetta suositellaan käytettäväksi kenneleissä ja usein näyttelyissä käyville koirille.

Parvo

Tapettuja parvovirusrokotteita käytettäessä on syytä muistaa, että maternaaliset vasta-aineet voivat häiritä rokotussuojan muodostumista jopa 4 kk:n ikään saakka. Korkeat maternaalisten vasta-aineiden tiitterit voivat häiritä myös elävän parvovirusrokotteen tehoa.

Eläviä parvovirusrokotteita suositellaan käytettäväksi erityisesti kenneleissä, joissa parvovirus aiheuttaa ongelmia. Elävää virusta sisältävät rokotteet antavat yleensä pitkäkestoisemman suojan ja estävät tehokkaammin parvoviruksen erittymistä mahdollisen tartunnan jälkeen.

Tiineiden tai immunosuppressoitujen eläinten rokottamista eläviä viruksia sisältävillä rokotteilla ei suositella. EELA ei suosittele tehosterokotuksia tiineille nartuille.

Pennut voidaan rokottaa ensimmäisen kerran 6-10 viikon iässä. Jos pentu ei ole saanut ternimaitoa, rokotukset voidaan aloittaa 6-8 viikon iässä. Rokotusten väliksi suositellaan neljää viikkoa. Pennut rokotetaan jatkossa rokotusohjelman mukaisesti penikkatautia, tarttuvaa maksatulehdusta ja parvovirustartuntoja vastaan kolmen ja neljän kuukauden iässä.

Rabies

Rabiestartunta leviää lähes yksinomaan raivotautisen nisäkkään pureman välityksellä. Rokottamalla koirat ennaltaehkäistään infektio koirassa ja taudin mahdollinen leviäminen muihin eläimiin ja ihmiseen.

Ensimmäinen rokotus suositellaan annettavaksi koirille noin 4 kuukauden iässä ja toinen vuoden iässä ja tämän jälkeen tehosterokotukset annetaan joka toinen vuosi. Poikkeuksena tästä ovat luolametsästyksessä käytettävät koirat ja viranomaisten palveluskoirat, jotka rokotetaan vuosittain (MMMELon määräys). Kaikki koirilla käytetyt rokotteet ovat inaktivoituja. Raivotautirokotteen antamista samanaikaisesti muiden rokotteiden kanssa ei suositella, koska samanaikaista käyttöä ei ole riittävästi tutkittu.

Leptospiroosi

Leptospiroosirokotetta suositellaan käytettäväksi koirille, jotka matkustavat maihin, joissa tartunta on yleinen. Rokottaminen antaa suojaa kliinistä tautia vastaan, mutta ei estä mahdollista bakteerin kantajuuden kehittymistä. Tartunnan saanut koira voi rokotuksesta huolimatta erittää leptospira-bakteeria. Leptospiroosi on zoonoosi.

Rokotteet saattavat aiheuttaa joillekin koirille yliherkkyysoireita. Rokotusta ei suositella alle yhdeksän viikon ikäisille pennuille. Perusimmunointiin tarvitaan kaksi rokotusta 2-4 viikon välein. Tehosterokotus annetaan vuosittain.

Rokotteita ei tule käyttää ensisijaisena hoitomuotona, vaan muiden hoitojen lisänä. Rokotuksilla ei voida ratkaista meneillään olevaa taistelua infektiota vastaan, mutta niiden toivotaan estävän tai minimoivan myöhemmät uusimiset.

5.2 Loishäätö

5.2.1 Sisäloiset

Kasvavien pentujen loistorjunta on erityisen tärkeää. Lähes jokainen siitosnarttu on infektoitunut ja välittää tartunnan pentuihinsa istukan, maidon ja ulosteiden välityksellä. Ensimmäiset loislääkitykset antaa pennun kasvattaja n. kahden, viiden ja seitsemän viikon ikäiselle pennulle. Uudessa kodissa ennen rokotuksia tulisi antaa vielä neljäs ja viides loishäätö ja sen jälkeen puolen vuoden välein keväällä ja syksyllä.

Loishäätö ei tee koirasta madotonta, mutta pitää sisäloisten määrän niin pienenä, etteivät ne haittaa koiran normaalia elämää. Jos koiralla on paljon sisäloisia, sen yleiskunto laskee, turkki muuttuu huonokuntoiseksi ja kiillottomaksi ja se altistuu huonon yleiskuntonsa takia erilaisille sairauksille. Matotartunnat koira saa haistellessaan toisten koirien jätöksiä. Madonmunat säilyvät maastossa jopa vuosia.

Apteekista on saatavilla useita erilaisia sisäloisten häätöön tarkoitettuja lääkkeitä käsikauppatuotteina. Tuotenimikkeitä on esim. Canex (tahna), Telmin, Flubenol ja Axilur (tabletteja). Noudata annosteluohjeita! Muista vaihdella lääkkeitä: keväällä yhtä - syksyllä toista.

5.2.1.1 Lapamadot

Suomalaisille tuttu leveä heisimato on varsinkin järviselillä ja länsirannikolla esiintyvä ihmisten, joskus myös koirien, tarhakettujen ja kissojen loinen, jonka alkuperäisenä tartuntalähteenä on raaka tai huonosti valmistettu järvikalaa.

Koiralla esiintyy myös muita lapamatotyyppisiä. Kaikille lapamadoille on tyypillistä se, että madolla on yksi tai useampia väli-isäntiä ennen kuin mato päätyy varsinaiseen isäntäeläimeen. Näin ollen koira ei voi saada lapamatotartuntaa syömällä toisen koiran ulosteita, jossa on lapamadon jaokkeita ja munia. Lapamatotartunnan voi sen sijaan saada koirankirppuja, raakaa kalaa tai lihaa syömällä, mikäli näissä on lapamadon toukka-asteita.

Lapamatotartunnan voi oloissamme estää siten, että koiralle ei anneta ravinnoksi raakaa, pakastamatonta lihaa tai kalaa. Ulkoloisten välittämät taudit estyvät sillä, että koiran tait hädätään lääke-shampoolla.

5.2.2 Ulkoloiset

Ulkoloisista tavallisimpia ovat hilsepunkki, tai sekä korvapunkki. Ulkoloisten ensimmäinen oire on kutina. Koira raapii itseään, korviaan ja korvantauksiaan tai 'nakuttaa' hampailla itseään.

Ulkolaiset tulevat koiraan tartuntana jostain toisesta koirasta, eikä sillä ole mitään tekemistä koiran puhtauden tai hoidon kanssa. Kerro siis koirasi koirakavereiden omistajille kutsumattomista vieraistanne, sillä ulkolaiset tarttuvat herkästi eli jos koiratuttavia ei ”myrkytetä” samanaikaisesti, teillä on edessänne mukava piirileikki nimeltä keneltäs täi nyt tarttui...

5.2.2.1 Täit ja väiveet

Verta imevä täi on koiran tavallisin ulkoloinen. Hilsettä syövät väiveet ovat harvinaisempia. Oireina on äkillinen kutina varsinkin korvien takana, mutta myös muualla iholla. Kutina voi olla todella intensiivistä ja ihossa ja turkissa nähdään naarmuja ja hampailla ’kirputtamisen’ jälkiä. Täit ja väiveet on suhteellisen helppo havaita paljain silmin. Molemmat ovat pieniä tummahkoja päärynän muotoisia otuksia, jotka ryömivät iholla ja turkissa. Tartunnan alkuvaiheessa mielipaikkoja ovat päänalue, korvien taustat ja kainalot. Myöhemmin täit leviävät koko koiraan. Myös munia voi nähdä karvoihin takertuneena, mutta ne ovat huomattavasti pienempiä.

Täistä ja väiveistä pääsee eroon apteekista ilman reseptiä saatavilla ulkoloisten häätöön tarkoitetuilla aineilla. Jos perheessä on useampia koiria, kaikki on käsiteltävä samanaikaisesti ja koirien makuupaikat on tuuletettava, imuroitava ja pestävä. Ihmiseen täit ja väiveet eivät tartu.

5.2.2.2 Hilsepunkki

Hilsepunkki eli cheyletiella on niin pieni, ettei sitä voi erottaa paljain silmin. Hilsepunkki elää ihon pinnalla ja aiheuttaa yleensä (erittäin) voimakasta hilseilyä etenkin ristiselän ja hännäntyven alueella. Hilsepunkki on varsinkin pentujen ja nuorten koirien vaiva. Punkki on helposti tunnistettavissa mikroskoopin avulla ihon pinnalta otetusta hilsenäytteestä.

Hilsepunkista pääsee eroon apteekista saatavilla ulkoloisten häätöön tarkoitetuilla aineilla. Hilsepunkki ei tartu ihmiseen, mutta se voi käväistä ihmisen iholla pureskelemassa ja aiheuttaa pieniä punaisia hyttysten puremaa muistuttavia näppyjä iholle.

5.2.2.3 Korvapunkki

Korvapunkki asustaa nimensä mukaisesti koiran korvakäytävässä. Korvapunkki aiheuttaa runsasta korvavaikun muodostusta ja kutinaa. Korviin nopeasti ilmaantuva vaikku on tummanruskeaa ja haisee makeahkolla. Jos korvapunkkia ei häädetä, se saa aikaan korvatulehduksen. Apteekista on saatavilla korvanhuuhteluainetta, jolla punkit saa häädettyä. Pakkauksessa on käyttöohjeet. Jos aine ei auta, käänny eläinlääkäriin puoleen.

5.2.2.4 Sikaripunkki

Sikaripunkki on mikroskooppisen pieni karvatupessa elävä sikarinmuotoinen loinen. Sikaripunkki-ihottuma on pentujen ja nuorten koirien vaiva, aikuisilla koirilla sitä tavataan erittäin harvoin. Sikaripunkki-ihottumalle on tyypillistä pyöreät karvattomat läiskät naamassa silmien ja huulien ympärillä. Kutinaa esiintyy vaihtelevasti. Yleensä ongelma rajoittuu päähän ja etujalkoihin, mutta myös yleistyneitä iho-oireita tavataan, onneksi harvemmin. Pentu saa tartunnan emänsä iholta (emä on yleensä oireeton), mutta kaikki saman pentueen koirat eivät välttämättä saa oireita.

Taipumus sairastua kliinisesti sikaripunkki-ihottumaan on ilmeisesti perinnöllinen. Sairaus on helppo diagnostisoida mikroskoopin avulla ihoraappeesta, jossa yleensä näkyy runsaasti erivaiheisia punkkeja ja niiden munia. Ihottuman hoito on suhteellisen hankalaa ja aikaa vievää.

Sikaripunkki ei tartu ihmiseen ja tarttumisesta koirasta toiseen, muuta reittiä kuin emältä pennulle, kiistellään edelleen.

5.2.2.5 Kirput

Kirput ovat Suomessa erittäin harvoin koiran kiusana. Lähinnä tuontieläimet kärsivät joskus tästä vaivasta. Lintu- ja kasvikirput voivat vahingossa seikkailla koiran turkissa ja puraista muutaman kerran, mutta ne eivät aiheuta varsinaista ongelmaa. Kirppu on sivultaan litteä, kellertävä, vikkellästi hyppivä otus, joka aiheuttaa erittäin intensiivisen kutinan ja allergiatyyppisen reaktion iholla. Kirput asustavat ja lisääntyvät koiran ympäristössä (nurkissa ja sängyssä) ja käyvät koirassa vain syömässä. Tämä tekee kirpujen häädön erityisen ongelmalliseksi. Ei siis riitä, että kirput häädetään koiran iholta, ne on nimenomaan hävitettävä nurkista. Koko asunnon saneeraukseen löytyy ammattihäättäjiä.

5.3 Kurkkukramppi

Lähes kaikilla cavaliereilla esiintyy silloin tällöin ns. 'kurkkukramppeja'. Krampin aikana koira vetää voimakkaasti ilmaa keuhkoihin ja kuuluu krohiseva ääni. Vaiva on lähinnä meidän 'hikkaan' verrattavissa oleva, tahdosta riippumaton ja vaaraton. Kohtaus menee yleensä nopeasti ohi, mutta sitä voi nopeuttaa avaamalla koiran suu ja sulkemalla sieraimet hetkeksi.

5.4 Ripuli

Pentu reagoi kaikkeen vatsallaan. Niinpä uuden koiraperheen ensimmäinen ongelma miltei aina on pentu, jonka maha on sekaisin. Pennun saapuminen uuteen kotiin aiheuttaa sille melkoisen stressin. Uusi paikka, uudet ihmiset, uusi bakteerikanta ja ehkä hieman muuttunut ruokavalio - lopputuloksena ripuli. Jos ripuloinnin syynä ei ole mikään varsinainen pöpö, seuraavalla ohjeella saatte tilanteen rauhoittumaan:

1 dl keitettyä riisiä
 1 dl keitettyä, soseutettua porkkanaa
 2 rkl raakaa jauhelihaa
 ½ rkl sokeria / 2 dl ruokaa
 ¼ tl suolaa / 2 dl ruokaa
 kostukkeeksi vettä

- paasto
- paastopäivinä lihalientä
- pienet ruoka-annokset
- porkkanalaatikkoa
- paljon nestettä

Tarjoa ruoka normaaleina ruoka-aikoina. Juotavaksi vettä, johon on sekoitettu Nutrisaalia/ Osmosaalia (apteekista) ohjeen mukaan. Myös hiilitabletit ovat vaarattomia. Pidä pentu dieetillä vuorokausi ja mikäli ripuli ei hellitä, ota yhteys eläinlääkäriin. Pitkään jatkuva ripuli on pikkupennulle hengenvaarallista!

5.5 Lääkekaappi

Koiralle on hyvä varata oma pieni ensiapupakkaus, mieluiten sellainen, jonka saa vaivatta otettua mukaan matkalle. Tunnetustihan vahingot sattuvat aina viikonloppuisin ja silloin kun apu on mahdollisimman hankalasti saatavilla. Lääkelaukun ei tarvitse olla iso, muutama perustarvike voi pelastaa monesta pulasta.

Ensiapupakkauksen sisältö	
Haavanhoitoon	<i>Puhdistusaine (esim. Betadine), Pumpulia, sidetarpeet (taitoksia, sideharsoa, haavateippiä), Sakset</i>
<i>Kyypakkaus</i>	<i>käärmeen tai ampiaisenpistoihin</i>
Silmä- ja korvpuhdisteet	<i>käsikauppatuotteita</i>
Vatsalääkkeet	<i>ripuliin, ummetukseen ja mahd. matkapahoinvointiin</i>
Särkylääkkeet	<i>Kysy apteekista sopiva tuote ja annostelu. Kerro koiran paino. Särkylääke voi peittää oireita. Kysy käyttö miel. ensin eläinlääkäriltä. Esim. Asperiini tms. voi lisätä verenvuotoa.</i>
Staasi (kirstyssi)	<i>esim. sukkahousun toinen jalka tai ohut kumiletku. Löysättävä joka 20 minuutti</i>
Muuta	<i>taskulamppu, pinsetit, punkkipihdit, kuumemittari, ruisku, muovipusseja</i>
Puhelinnumerot	<i>kasvattajan, eläinlääkärin, myrkytyskeskuksen</i>
Päiväkirja	<i>tiedot koiran saamista lääkekuureista, rokotuksista ym. hoitotoimenpiteistä</i>
MYRKYTYSKESKUKSEN PUHELINNUMERO on 09-47 11	

Pidä huoli, että esim. kyypakkauksen käyttöaika ei ole mennyt umpeen ja että steriilit pakkaukset ovat ehjiä.

Syötä aina lääkärin määräämät lääkekuurit loppuun äläkä säilytä yli jääneitä lääkkeitä. Älä myöskään hoida esim. silmätulehduksia ylijääneillä tai naapurin koiran reseptilääkkeillä. Jos esim. koiran silmätulehdus johtuu haavasta silmän sidekalvolla ja silmää hoitaa kortisoni-valmisteella, voi aiheuttaa silmään pysyvän vamman.

Älä myöskään anna koiralle antibiootteja muutoin kuin lääkärin määräyksestä.

Lääkekaapissa olisi hyvä olla myös matolääkkeet. Pidä kirjaa, milloin koirasi on saanut matolääkkeensä. Kaikista koiran saamista lääkityksistä olisi hyvä pitää kirjaa. Se auttaa huomattavasti eläinlääkäriänne varsinkin toistuvien sairauksien hoidossa.

5.6 Ensiapu

Ehdottomasti parhaat ensiavut ovat ennaltaehkäisy ja maalaisjärki. Pidä koirasi kytkettynä teiden, rautateiden, hevos- ja lehmäaitauksien läheisyydessä ja kohdatessanne vieraita koiria. Huolehdi, ettei koirasi pääse heikoille jälle. Koira ei pysty arvioimaan jään kestävyyttä.

Huolehdi koirasi ulottumattomiin sähköjohdot, myrkylliset kasvit, lääkkeet, myrkyt ja pienet, koiran nieluun mahdollisesti juuttuvat esineet. Älä anna koirasi syödä kiviä tai käpyjä. Varsinkin hampaiden vaihtuessa pentu mielellään syö mitä tahansa helpottaakseen kutinaa ikenissään.

ÄLÄ KOSKAAN JÄTÄ KOIRAA YKSIN AUTOON! Vuosittain koiria kuolee lämpöhalvaukseen ihmisten huolimattomuuden takia. Auton sisälämpötila kohoaa yllättävän nopeasti myös varjossa ja pilvisellä säällä.

Jos kuitenkin vahinko pääsee tapahtumaan, toimi ripeästi ja rauhallisesti.

5.6.1 Myrkytykset ja vierasesineet

- selvitä, mitä koirasi on syönyt
- syövyttäviä myrkkyjä ja teräviä esineitä ei saa oksennuttaa
- ei-syövyttäviä myrkkyjä tai vierasesineen syönyt koira oksennutetaan esim. suolalla: 1 rkl suolaa/1 dl vettä mahd. syvälle nieluun
- jos olet hiukankin epävarma, soita myrkytyskeskukseen puh. 09-47 11

5.6.1.1 Myrkylliset kasvit

Erityisesti varottavia:

amaryllis *	belladonna *	hevoskastanja *
hullukaali = villikaali *	hulluruoho *	jouluruusu *
joulutähti ***	kalliokieli *	keltamo *
ketunleipä = käenkaali *	kieli *	konna-marja *, musta + pun.
kukonkannus *	kultasadepensas * palot, siem.	likusteri *
lumimarja *	myrkkykatko *	myrkkykeiso *
myrkkylilja *	näsiäpensas *	sormustinkukka *
ukonhattukannus *	tarhaukonhattu *	

Muita myrkyllisiä kasveja:

ahosuolaheinä	kevätkello	kirjovehka
kliiva	koiranheisi	koiranköynnös
kriinumi	kultanarsissi	kurjenmiekkä
kuusama	kuusora	kylmäkukat
lehtosinijuuri	leinikit l	lumikello
lupiini	marjakuusi	mentukka
munkinhuppu	muratti	mustakoiso
narsissit	niittysuolaheinä	oleanteri
oravanmarja	paatsamo	peruna, valossa vihertynyt
punakoiso	punasarjanarsissi	raparperi, lehti
rantatyräkki	ritarinkukka	ruusupapu
salkopapu	sarjanarsissi	sorvarinpensas
sudenmarja	suokukka, pun.	suolaheinä
suopursu	suovehka	tertuselja
tulppaani	tyräkki	vaivero
valkonarsissi	vehka = kalla	villiheisi
vuokot		

Pienelle koiralle haitallisia kasveja ovat oksaalihappoa runsaasti sisältävät kasvit:

kultaköynnös	pinaatti	punajuuri
raparperin varsi	pylväskaktus (syövyttävä)	

5.6.2 Haavat

- leikkaa karvat ja huuhtelee haava desinfioivalla aineella
- jos haava vuotaa runsaasti, tee paineside: haavan päälle runsaasti taitoksia (tai terveysside tai vaippa), paina, älä ota sidettä pois vaikka verta tulisi läpi vaan lisää taitoksia ja paina kunnes vuoto lakkaa
- runsaasti vuotavissa ja puremahaavoissa ota yhteyttä eläinlääkäriin

5.6.3 Lämpöhalvaus

- koira varjoon (viileään) makuulle
- kylmiä, märkiä pyyhkeitä päälle. Kastellaan uudelleen ja uudelleen
- yhteys eläinlääkäriin

5.6.4 Käärmeenpurema ja ampiaisenpisto

- kyttätabletit ohjeen mukaan
- välttä liikuttelua

- yhteys eläinlääkäriin
- jos ampuaisepisto on kuonon tai kaulan alueella, anna kyytabletit ohjeen mukaan ja yhteys eläinlääkäriin nopeasti

5.6.5 Ripuli ja oksentelu

- 1 vrk paasto, jos ei auta, yhteys eläinlääkäriin

5.6.6 Terveystarkastukset

Jalostustoimikunta vaatii seuraavat terveystarkastustulokset jalostukseen käytettäviltä koirilta:

- 1) Sydämen kuuntelulöydös. Tutkimus suoritetaan vuosittain. Uros, joka on ollut terve 7 vuoden ikään asti, hyväksytään jalostukseen, vaikka sillä sen jälkeen todettaisiin sivuääni.
- 2) Polvinivelten kliininen tutkimus. Polvitutkimuksen voi suorittaa vain SKL-FKK ry:n hyväksymä polvieläinlääkäri käyttäen virallista polvilausuntokaavaketta. Alin hyväksyttävä tulos on Putnam-asteikon mukaan 0/1. Tällöin siitosyhdistelmän toinen koirista täytyy kuitenkin olla puhdas 0/0.
- 3) Silmätarkastustutkimus on voimassa kolme vuotta. Ensimmäinen tutkimus suositellaan tehtäväksi 1-vuotiaana ja viimeinen 7 vuotta täytettyään. Jotta cavalier voidaan todeta terveysilmäiseksi, on kaavakkeessa käytävä ilmi, ettei koira osoita PRA- eikä HC-sairaudesta oireita. Silmätarkastustutkimusten ns. kysymysmerkkitulokset ovat voimassa vuoden.

Se, että vanhemmat ovat tutkittuja ja terveiksi todettuja, antaa hyvät lähtökohdat pentujen terveydelle, mutta kun on kysymys elävästä olennot, mikä tahansa on mahdollista, koskaan ei voi olla takuvarma! On vain tehtävä parhaansa ja toivottava parasta!

6 PERINNÖLLISET SAIRAUDET

6.1 YLEISTÄ

6.1.1 PEVISA (Perinnöllisten sairauksien ja vikojen vastustamisohjelma)

Cavalier kingcharlesinspanieli kuuluu PEVISA-ohjelmaan sydämen osalta alkaen. Pentujen vanhemmista tulee olla sydänkuuntelutulos, joka ei saa olla 12 kk vanhempi. Ohjelma on voimassa 31.12.2005 asti.

PEVISA tuli voimaan 1.1.1997 jolloin sydänkuuntelu tuli jälkeläisten rekisteröinnin ehdoksi. Sydänkuuntelua tehdään myös tunnistusmerkitsemättömille koirille.

6.1.2 Terveystavoitteet

6.1.2.1 Yleistä

Cavalier kingcharlesinspanielin jalostuksessa on huomioitu sydänkuuntelu-, silmä- ja polvitarkastuslausunnot. Suurin huomio on kiinnitetty sydänkuuntelututkimuksiin, sillä endokardioosi on rodussa esiintyvä perinnöllinen vakava sairaus ja sen esiintymisen vähentäminen on terveyspuolen päätavoitteena. Muiden kuin em. sairauksien osalta tilannetta seurataan ja pyritään informoimaan kasvattajia heti, jos jokin vika alkaa muodostua rodussa ongelmaksi. Cavalierien terveyttä valvoo jalostus- ja terveystoimikunta. Terveystoimikunta kerää tietoja cavalierien kuolinsyistä ym. sairauksista kyselylomakkeella. Terveystoimikunta myös auttaa ja opastaa koiraomistajia antamalla/julkaisemalla mahdollisimman paljon tietoa koirien terveydestä.

6.1.2.2 Silmät

Silmät tutkitaan oftalmoskoopilla PRA:n (hitaasti etenevä verkkokalvon surkastuma),

HC:n (perinnöllinen harmaakahi) ja RD:n (muutama poimu) osalta. RD-lausunnon saanut koira hyväksytään jalostukseen. PRA:ta ei voi hoitaa ja se johtaa hitaasti sokeuteen. HC:ta esiintyy harvoin siinä laajuudessa, että se vaikuttaisi koiran näkökykyyn. RD (multifokaali- tai geograafinen

RD) ei vaikuta näkökykyyn. Totaali RD sokeuttaa ja sellaista koiraa ei hyväksytä siitokseen. Vuosina 1995-2000 tutkittiin 621 cavalierin silmät. HC-lausunnon sai 3 koiraa eli 0,4% tutkituista ja RD-lausunnon 12 koiraa eli 1,9% tutkituista. PRA:ta ei todettu yhtään em. viiden vuoden aikana. Myöskään yhtään totaali-RD-tapausta ei ole.

6.1.2.3 Polvet

Polvet tutkitaan kliinisesti perinnöllisen polvilumpion sijoiltaan menon, patellaluksaation varalta. Rodussa esiintyy lievempiä asteita jonkin verran. Vakavampiasteinen sijoiltaan meno saattaa vaatia kirurgisia toimenpiteitä. Vuosina 1995-2000 tutkittiin yhteensä 479 koiraa, joista 27 kpl sairaita (=6%). Vakavinta 4-astetta 0 kpl. Toispuoleinen 3-aste (0/3) 1 kpl. 2/2-polvet 3 kpl. 1/2-polvet 1 kpl. 0/2-aste 7 kpl. Lievintä 1-astetta eniten: 1/1-polvet 4 kpl ja 0/1-polvet 11 kpl.

6.1.2.4 Kuurous

Rodussa esiintyy jonkin verran kuuroutta etenkin vanhemmalla iällä.

6.1.2.5 Sydän

Rodussa esiintyvä vakava perinnöllinen sairaus on krooninen sydänläpän degeneraatio, endokardioosi. Tyypillistä sairaudelle on, että sydämen eteisen ja kammion välisissä sydänläpissä tapahtuu sairaalloisia muutoksia nuorimmillaan 1,5 - 2 vuoden iässä. Tämä johtaa myöhemmin sydämen vajaatoiminnan kehittymiseen. Sairaus on osittain ikäsidonainen ja siihen vaikuttaa myös koiran sukupuoli. Näyttää siltä, että urokset sairastuvat narttuja varhaisemmassa vaiheessa. Sydänläppien endokardioosin perimmäinen syy on tuntematon. Sairauden taustalla ovat osittain perinnölliset tekijät. Se periytyy todennäköisesti useamman geenin kautta (polygeeninen periytyminen), mutta narttujen ja urosten välillä on eroja. Polygeenisyys tarkoittaa sitä, että suuri joukko geenejä vaikuttaa yhteen ominaisuuteen ja sairauden puhkeaminen on seurausta geenien ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutuksesta. Pelkistettynä voidaan todeta, että kaksi koiraa, joilla on jo aikaisessa vaiheessa todettu sydänläpän degeneraatio, saavat yhdessä todennäköisimmin jälkeläisiä, joilla sairaus kehittyy aikaisin. Vastaavasti kaksi myöhemmällä iällä sairastunutta koiraa saavat yhdessä todennäköisimmin kaltaisiaan jälkeläisiä.

Sydän tutkitaan yleensä stetoskoopilla. Muita tutkimustapoja ovat elektrokardiograafinen (EKG) tutkimus, röntgentutkimus tai ultraäänitutkimus. Rotujärjestö saa kuuntelulausuntojen tulokset ja tekee niistä tilastoja joista voidaan seurata sydänvian esiintymistä rodussa.

Pieneläin sairauksien erikoislääkäri Mikael Ilves kartoitti cavalierien sydämen sivuäänien yleisyyttä tutkimuksessa, joka tehtiin Suomen Cavalier kingcharlesinspanieliyhdistyksen aloitteesta vuosina 1992-93. Yhdistyksen osoiterekisteristä valittiin 64 eteläsuomalaista koiraa kuuntelututkimukseen. Tutkimus osoitti, että 4-5 vuoden iässä 50 %:lla tutkituista todettiin sivuääni. (Cavalier 4/94)

Yhteispohjoismaisessa cavalierien SVEP (Scandinavian Veterinary Enalapril Prevention) sydäntutkimuksessa oli Suomi mukana. Tutkimuksen tarkoituksena oli arvioida enalapril nimisen lääkeaineen ennaltaehkäisevää vaikutusta sydämen vajaatoiminnan kehittymiseen oireettomilla sydämen läppävikaa sairastavilla cavaliereilla. Tutkimus osoitti, ettei oireettoman läppävian ennaltaehkäisevä enalapril hoito estänyt tai hidastanut sydämen vajaatoiminnan oireiden puhkeamista cavalier-rotuisilla koirilla. (Kvart, C ym; Efficacy of enalapril for prevention of congestive heart failure in dogs with myxomatous valve disease and asymptomatic mitral regurgitation. J Vet Intern Med 2002; 16:80-88)

7

TUNNISTUSMERKINTÄ

Koiran tunnistusmerkintä voidaan tehdä joko tatuoimalla eläimen rekisterinumero korvalehteen tai asettamalla mikrosiru eläimen kaulan vasemmalle puolelle nahan alle. Merkinnän tekee joko eläinlääkäri tai Suomen Kennelliiton hyväksymä tunnistusmerkitsijä. Kennelliiton näyttelyissä, kokeissa ja kilpailuissa tunnistusmerkintä on ollut pakollista 1.1.2001 alkaen. Eläimen tunnistusmerkintä vaaditaan myös monissa maissa sinne matkustettaessa.

Tatuointi on parasta tehdä silloin, kun koira on vielä pentu. Aikuisen koiran tatuointi saattaa vaatia rauhoittamisen. Mikrosiru voidaan asettaa minkä ikäiselle koiralle tahansa ilman rauhoittamista.

Mikrosirun lukemiseen tarvitaan lukulaite, joka on useimmilla eläinlääkäreillä, monella poliisilaitoksella samoin kuin kuntien löytöeläinpisteissä. Tunnistusmerkinnöistä on tarkat tiedot Kennelliiton tiedostoissa

8 MUISTILISTA

Ikä	tehtävä/tapahtuma	Päivämäärä
0-2 vko	- emon suojissa, äidinmaidolla, kuuroja, sokeita	
3 vko	1. Matokuuri - lisäruokinta alkaa	
5 vk	2. Matokuuri - emosta vieroitus alkaa - ruokavalio monipuolistuu	
7 vk	3. Matokuuri - aikaisin luovutusikä	
11 vk	4. Matokuuri	
12 vk	1. Rokotukset - penikkatauti - tarttuva maksatulehdus - parvovirus	
16 vk	2. Rokotukset - ensimmäisten rokotusten uusinnat (rabies miel. erikseen)	
4 kk	- hampaat vaihtuvat	
6 kk	- koulutus voi alkaa	
7-12 kk	- koira saavuttaa sukukypsyyden - nartun ensimmäinen juoksu	
12-15 kk	- loishäätö - rokotusten uusinnat	

9 LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Tiedote 1.10.2003 - KOIRAT PIDETTÄVÄ KYTKETTYINÄ JA JÄTÖKSET KERÄTTÄVÄ

Suomen Kennelliitto muistuttaa koiranomistajia, että uuden 1. lokakuuta 2003 voimaan tulleen järjestyslain mukaan koirat on pidettävä taajamissa kytkettyinä ja niiden jätökset on kerättävä taajamien hoidetuilta alueilta.

Koiria voi järjestyslain mukaan pitää taajamissa vapaina ainoastaan koirapuistoissa, koirien harjoituspaikoissa sekä suljetuilla piha-alueilla. Myös tällöin koirien on oltava omistajansa tai haltijansa valvonnassa.

Järjestyslaissa mainitaan kaikki paikat, joissa koiria ei saa ulkoiluttaa, ellei sitä ole erikseen sallittu. Kiellettyjä ovat yleiset uimarannat, torit toriaikana, lasten leikkipaikat, urheilukentät sekä yleiseen käyttöön kunnostetut hiihtoladut.

Laissa todetaan, että koiran omistajan tai haltijan on pidettävä huolta, että koiran uloste ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa. Tällaisia alueita ovat kuntien ylläpitämät ja yksityishenkilöiden hoitamat alueet.

Laki kumoaa kunnalliset järjestyssäännöt ja koskee kaikkia taajama-alueita. Lain tultua voimaan kunnat eivät enää voi antaa järjestyslakia tiukempia tai laajempia koiran pitoa koskevia määräyksiä.

Lain laiminlyönnistä voi seurata rike- tai päiväsakko

10 CAVALIER KINGCHARLESINSPANIELI

10.1 Rodun historiaa

Jo 1400-luvulta löytyy maalauksia eri puolilta Eurooppaa pienistä kääpiöspanieleista, jotka ovat nykyisen cavalier kingcharlesinspanielin esi-isiä. Pienet spanielit olivat Euroopan hoveissa suuressa suosiossa erityisesti hovinaisten seuralaisina ja lämmittäjinä. Britannian hoviin pienet spanielit toi maan ranskalaisentyinen kuningatar Henrietta Marie, jonka poika tuleva kuningas Kaarle II oli jo lapsuudessaan näiden ympäröimä. Kuningas Kaarle II:lla oli pieniä spanieleita jatkuvasti seurassaan ja hän säati lain, jonka mukaan näillä kääpiöspanieleilla oli vapaa pääsy joka paikkaan valtakunnassa. Rotu on saanut nimensä juuri tältä kuninkaalta (King Charles II).

1700-luvun loppupuolella esiintyi erityyppisiä spanieleita; suuria ja pieniä vesispanieleita, springerspanieleita ja cockerspanieleita sekä kingcharlesinspanieleita. Tiedetään, että viimeksi mainitut työskentelivät ylösajavina ja noutavina koirina. Blenheimin palatsissa kasvatettiin pitkään pieniä punavalkoisia spanieleita ja näiden mukaan punavalkoinen cavalierikin on saanut nimensä. Tarina kertoo, että cavalierin pääläella oleva väritäplä on saanut alkunsa Marlboroughin herttuatar Sarahin sormenjäljestä. Näihin aikoihin alkoi pikku spanieleiden tyyppi yhtenäistyä. The Toy Spaniel Club perustettiin vuonna 1886 ja jokaiselle neljästä eri väristä annettiin oma nimi. Nämä olivat King Charles (black and tan), Prince Charles (tricolour), Blenheim (punavalkoinen) ja Ruby (punainen). Silloin oli muodissa lyhytkuonoinen pyöreäkalloinen kääpiöspanieli.

Vasta 1926 ryhdyttiin Isossa-Britanniassa järjestelmällisesti jalostamaan alkuperäisen mukaista pitkäkuonoisempaa ja tasakalloisempaa tyyppiä palkitsemalla rahapalkinnolla Cruft'sin näyttelyssä paras alkuperäistä tyyppiä edustava koira. Vuonna 1928 perustettiin The Cavalier King Charles Spaniel Club ja cavalier kingcharlesinspanielille tehtiin oma rotumääritelmä. Vuonna 1945 the Kennel Club vahvisti sen virallisesti.

Suomeen ensimmäiset cavalierit tuotiin Britteinsaarilta vuonna 1952. Kasvatus lähti käyntiin hitaanlaisesti ja vasta 1970-luvun puolivälissä voitiin huomata rodun suosion nousua hiljalleen. Vuonna 1981 rekisteröitiin 356 cavalieria, vastaava luku kymmenen vuotta myöhemmin oli kolminkertainen 1104 kpl. Suomen Kennelliiton rekisteröintien mukaan rotu on ollut 1990-luvulla Suomessa kymmenen suosituimman joukossa ja vuosituhannen 1999-2000 vaihteessa näyttäisi vakiintuvan 12. sijalle.

10.2 Cavalier rotuna

Suomessa cavaliereja rekisteröitiin 1104 kpl vuonna 1991, 790 kpl vuonna 1995 ja 636 kpl vuonna 2001. Cavalier on vilkas, ystävällinen ja erittäin seurallinen pieni koira. Se on hyvin liikkuvainen ja sopii mainiosti esim. lenkkeilykaveriksi. Cavalierit ovat menestyneet hyvin myös agility-radoilla, ja TOKO (tottelevaisuuskoulutus) sopii niille erittäin hyvin. Näppärän kokonsa vuoksi sitä on helppo kuljettaa mukana, se on sopeutuvainen ja tottuu nopeasti uusiin tilanteisiin.

Aikuinen koira painaa 5 - 8 kg rotumääritelmän mukaan, mutta käytännössä hieman enemmän ja se on n. 30 cm korkea. Pää on erittäin vaikuttava suurine lempeine silmineen. Korvat ovat pitkulaiset runsaskarvaiset. Koiran runko on lyhyehkö ja kylkiluut kaarevat. Cavalier on normaali terverakenteinen, hyvinliikkuva koira. Turkki on silkinpehmeä ja korvissa, raajoissa, rungon alla ja hännässä on runsaat hapsut. Turkki on laadultaan helppohoitoinen eikä sitä trimmata. Se kaipaa kampaamista pari kertaa viikossa. Värejä tai väriyhdistelmiä on neljä: blenheim, joka on punavalkoinen, tricolour, joka on musta-valkoinen punaisin merkein, ruby on kokonaan punainen ja black & tan musta punaisin merkein.

Cavalier sopii niille, jotka haluavat pienikokoisen, kaikille yhtä ystävällisen, reippaan ja erittäin seurallisen koiran. Jos käy päivätyössä, voi varautua siihen, että saa viettää vapaa-aikansa tiiviisti sen kanssa ja silloin toinen cavalier seuraksi on hyvä ratkaisu. Cavalier sopii myös lapsiperheisiin, kunhan aikuiset valvovat, että koira saa nukkua ja olla rauhassa aina kun se itse haluaa.

Cavalier ei sovi pihakoiraksi, ei vahtikoiraksi eikä suojelukoiraksi. Se kaipaa seuraa ja ystävällistä huolenpitoa. Se on erittäin lempeäluonteinen eikä kestä kovia otteita.

Cavalier on lemmikki kirsusta hännänpäähän!

10.3 Rotumääritelmä

Cavalier kingcharlesinspanieli (cavalier king charles spaniel)

FCI:n 24.6.1987 hyväksymän rotumääritelmän mukainen n:o 136 d Käännös SKL-FKK:n hyväksymä

(*Suomen Cavalierkingcharlesinspanieliyhdistys ry.:n kommentit rotumääritelmään ovat kurssiivein sekä tähdellä varustettu.)

brittiläinen rotu

Yleisvaikutelma: Toimelias, viehkeä, tasapainoinen. Ilme lempeä.

* Kääpiöspanieli, jolla tulee olla riittävä luusto, ei kuitenkaan missään tapauksessa raskas ja kömpelö.

Ominaispiirteet: Reipas, lempeä, ehdottoman peloton.

* Huomiota tulisi kiinnittää luonteeseen. Cavalierin kuuluu olla iloinen ja reipas - ei varautunut.

Luonne: Iloinen, ystävällinen, ei aggressiivinen eikä hermostunut.

Pää: Kallo miltei tasainen korvien välistä. Otsapenger loiva. Kuonon pituus otsapenkereestä kirsuun n. 3,8 cm. Sieraimet mustat ja hyvin kehittyneet ilman lihanvärisiä merkkejä. Kuono kauniisti kapeneva. Huulet hyvin kehittyneet, ei riippuvat. Kuono-osa silmien alapuolelta hyvin täyteläinen. Taipumus suippokuonoisuuteen ei toivottu.

* Pehmeälinjainen ja lempeäilmeinen. Vaikka rotumääritelmä sanoo otsapenkereen olevan loiva, tulee sen kuitenkin olla selvästi erottuva.

Silmät: Suuret, tummat, pyöreät, eivät ulkonevat, kaukana toisistaan.

* Pienet silmät aiheuttavat pistävän, epätyypillisen ilmeen. Silmissä ei tulisi näkyä valkoista.

Korvat: Pitkät, korkealle kiinnittyneet, runsashapsuiset.

Purenta: Säännöllinen ja täydellinen leikkaava purenta. Vahvat leuat.

* Oikea, pehmeäilmeinen pää, jossa on purenta virhe on parempi kuin pää, jossa on oikoa purenta, mutta kapea kuono ja pistävä ilme. on huomioitava, että pää kehittyy pitkään ja nuoren koiran purentavirhe saattaa korjaantua.

Kaula: Keskipitkä, niska hieman kaartuva.

Eturaajat: Kohtalainen eturinta, viistot lavat. Suorat, keskivahvat eturaajat.

* Erytistä huomiota tulisi kiinnittää huonosti kulmautuneisiin etuosiin.

Runko: Tiivis, kylkiluut hyvin kaareutuvat. Selkä suora.

* Ylälinjaan, ryhtiin ja lantioon tulee kiinnittää huomiota. Runko ei saa olla niin lyhyt, että koira vaikuttaa neliömäiseltä. Selän täytyy olla suora. Jyrkät ja luisut lantiot ovat yleinen ja yleiskuvan pilaava virhe.

Takaraajat: Keskivahva luusto, hyvät polvikulmaukset, ei taipumusta pihtikintereisyyteen tai länkisäärisyyteen.

* Hyvien polvikulmauksien lisäksi myös hyvät kinnerkulmaukset sekä matala, vahva kinner.

Käpälät: Tiiviit, päkiät paksut, varpaat hapsuiset.

Häntä: Hännän pituus suhteessa runkoon, hyvin kiinnittynyt, iloisesti kannettu, muttei koskaan paljon selkälinjan yläpuolella. Typistys sallittu.** Hännästä ei saa poistaa kolmannesta enempää. (**Typistys ei Suomessa sallittu).

* Oikea hännänkanto on lähes selän jatkossa, iloisesti heiluen kannettu häntä. virheellisiä ovat niin liian korkeat kuin elottomasti roikkuvat 'kuolleet' hännät.

Liikkeet: Vapaat, tyylikkää, voimakkaat takaliikkeet. Etu- ja takaraajojen liikkeet yhdensuuntaiset niin edestä kuin takaa.

* Esiintyviä virheitä ovat lyhyet, tikittävät, voimattomat liikkeet; leveät, löysät etuliikkeet sekä ahtaat takaliikkeet.

Karvapeite: Pitkä, silkkinen, ei kihara. Hieman laineikkuutta sallitaan. Runsaasti hapsuja. Turkkia ei trimmata lainkaan.

* Villavaa ja kiharaa turkkia esiintyy jonkin verran. Virheellinen on myös liian niukka turkki sekä puutteelliset korvahapsut, jotka vaikuttavat ilmeeseen. Vääränlainen karkea karva on myös virhe.

Väri: Hyväksytyjä värejä ovat: Black & tan: korpinmusta, punaruskeat merkit silmien yläpuolella, poskissa, korvalehden sisäpuolella, eturinnassa, raajoissa ja hännän alapuolella. Punaruskean värin tulisi olla kirkas. Valkoiset merkit eivät toivottuja. Ruby: Yksivärinen, syvän punainen. Valkoiset merkit eivät toivottuja. Blenheim: Selvästi rikkonaiset syvän kastanjanruskeat merkit helmenvälkeällä pohjalla. Merkit päässä ovat symmetriset siten, että korvien väliin jää tilaa toivotulle vinoneliölle tai täplälle. (rodun ainutlaatuinen erityispiirre). Tricolour: Musta ja valkoinen, selvästi rikkonaiset. Punaruskeat merkit silmien yläpuolella, poskissa, korvalehtien sisäpuolella, raajojen sisäpuolella ja hännän alapuolella.

* Blenheimin kastanjanruskean värin tulee olla syvä - ei kellertävä; black & tan ja tricolour-väristen koirien tan-merkkien selvät. Valkoiset merkit yksivärisillä koirilla eivät ole toivottavia, mutta esim. kapea valkoinen piirto rinnassa ei ole hylkäävä virhe. Väritystä ei tule suhteettomasti painottaa rakenteen kustannuksella.

Koko: Paino 5,4 - 8,2 kg välillä. Pieni sopusuhtainen koira näiden painorajojen välillä toivottava.

* on muistettava, että rotu on kääpiökoira. Painon tulee olla suhteessa luustoon ja rakenteeseen. Tasapainoinen koira korkeudeltaan 33 cm:n molemmin puolin, ei kuitenkaan yli 35 cm.

Virheet: Kaikki poikkeamat rotumääritelmästä suhteutettuna virheen vakavuuteen.

11

JÄRJESTÖTOIMINTA

Vaikka koiran olisikin hankkinut vain seuralaiseksi, on kuitenkin kaksi yhdistystä, joihin jokaisen koiranomistajan kannattaisi liittyä: oma rotujärjestö eli Suomen Cavalier Kingcharlesinspanieliyhdistys ry ja Suomen Kennelliitto ry.

11.1 Suomen Cavalier Kingcharlesinspanieliyhdistys

Suomen Cavalier Kingcharlesinspanieliyhdistys ry (Finska Cavalier King Charles Spanieföreningen rf) on cavalier-harrastajien oma yhdistys, joka valvoo rodun jalostusta, ajaa cavalier-harrastajien asioita Suomen Kennelliitossa ja järjestää monipuolista toimintaa jäsenilleen.

Cavalier-lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehdessä on ajankohtaista cavalier-asiaa, kirjoituksia ulkomailta, näyttelytuloksia, koiran terveyteen liittyviä artikkeleita sekä kaikille koiranomistajille tärkeitä tiedotteita.

Yhdistys järjestää vuosittain kaksi erikoisnäyttelyä, joihin tuotetaan yleensä ulkomuototuomarit rodun kotimaasta Englannista. Näihin näyttelyihin tulee suurin osa Suomen cavalier-parhaimmistoa ja kasvattajat ja muut harrastajat voivat vaihtaa kuulumisia koiriaan vertaillaan.

Jokavuotisilla kesäpäivillä yhdistetään huvi ja hyöty viikonloppu lomailleen. Ohjelmaan kuuluu erilaista hoito-opastusta, esitelmiä, epävirallinen näyttely, kilpailuja ja tietysti saunominen ja makkaranpaistoa nuotiolla. Kesäpäivät sopivat yhtä hyvin aivan uusille kuin jo kokeneemmillekin harrastajille. Siellä on kiva olla mukana! Ja koiratkin viihtyvät!

www.cavalieryhdistys.com

11.2 Suomen Kennelliitto

Suomen Kennelliitto ry on suomalaisen koiramaailman kattojärjestö ja pohjoismaiden vanhin. Sen tarkoituksena on edistää puhdasrotuisten koirien jalostusta ja käyttöä. SKL julkaisee 10 kertaa vuodessa ilmestyvää Koiramme-lehteä. Koiramme-lehti on värikäs aikakauslehti, jossa on koira-asiaa laidasta laitaan ja sieltä löytyvät tiedot niin näyttelyistä, kokeista kuin koulutuksestaakin.

www.kennelliitto.fi

12 LOPUKSI

Ulkoillessasi koirasi kanssa tapaat varmasti paljon ihmisiä, jotka mielellään antavat sinulle 'viisaita' neuvoja ja ohjeita. Koska valitettavasti monet näistä neuvoista ovat ihmisten uskomuksia vailla todenperäisyyttä, ota aina yhteys kasvattajaan ennenkuin ryhdyt näitä neuvoja käytännössä toteuttamaan. Näin vältyt monilta ikäviltä erehdyksiltä ja yllätyksiltä.

Koiran ja sen omistajan elämän kannalta on tärkeää, että koira pennusta saakka tottuu toisiin koiriin, vieraisiin ihmisiin, autoiluun, väentungoksiin, kyläilyyn ja yleensä erilaisiin tilanteisiin. Silloin sen kanssa on vanhempana helpompaa ja se voi olla perheen mukana miltei joka paikassa.

